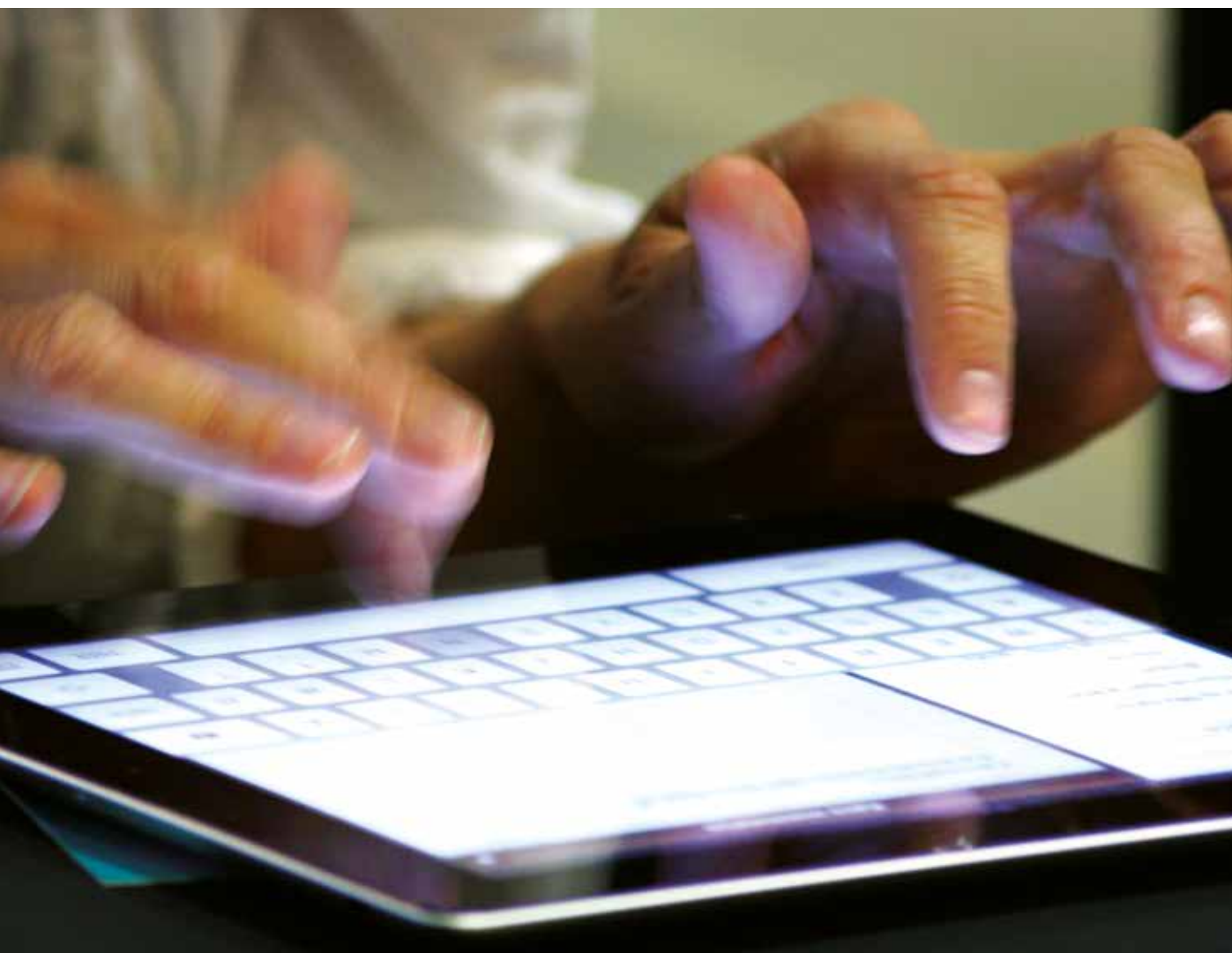

MUNDTLIGE BERETNINGER SOM DIGITAL STORYTELLING

FÅ INSPIRATION TIL AT ARBEJDE MED AUTENTISKE, PERSONLIGE, DIGITALE HISTORIER I UNDERVISNINGEN.

AF NIKOLINE LOHMANN,
GRUNDLÆGGER AF DET DANSKE CENTER FOR DIGITAL STORYTELLING

Mennesker har brugt historier siden tidernes morgen til at præsentere komplekse problemstillinger og løsninger i vores liv og dagligdag. Det er fortællingerne, der organiserer erfaringerne, og derigennem giver dem mening med livet. Vi husker, når noget formidles i en fortælleform, og især når udgangspunktet er i den personlige beretning – fortalt med fortællerens egen stemme.

I denne artikel vil metoden og den demokratiserende praksis digital storytelling blive uddybet med fokus på den mundtlige fortælling. Det narrative og stemmens kraft er med til at skabe den 2-3 minutters personlige digitale historie.

Hvad er digital storytelling?

Every person has a story to tell. (Karen Blixen)

Dette citat refererer til Digital Storylabs vision og arbejde med digital storytelling, som er en demokratisk praksis og metode, der oprindeligt stammer fra USA, Center for Digital Storytelling i Berkeley – Storycenter.org, og som siden 2007 har været udbredt i Danmark indenfor uddannelse, borgerinddragelse, integration, socialt arbejde, forskning etc. For at adskille det fra andre storytellinggenrer kaldes den for Berkeley-modellen.

Digital storytelling er en kort personlig 2-3 minutters digital multimodal fortælling, hvor mennesker fortæller en personlig livshistorie gennem en række stillbilleder og video i et lineært forløb med voiceover, musik og tekst. Den digitale historie bliver fortalt og produceret af deltageren selv på en 3-dages workshop. Digital storytelling er en autentisk fortælleform, hvor fokus er på deltagerens proces og mindre på det færdige produkt.

Metoden er udviklet i 1990'erne, og oprindeligt blev den anvendt som narrativ terapi og til at demokratisere de nye medier ved at give alle mennesker en stemme og blive hørt. 'Listen deeply. Tell Stories' – dette er mantraet for Joe Lambert, som er grundlæggeren bag metoden, og som har haft en vision om, at alle mennesker har en vigtig historie fra deres liv, og en stemme, der er berettiget til at blive hørt.

Digital storytelling i Danmark

I Danmark har vi i Digital Storylab afholdt over 500 workshops i digital storytelling for både børn og unge i folkeskoler, organisationer, som borgerinddragelsesmetode i kommuner såvel som efteruddannelse af lærere og pædagoger samt ansatte i virksomheder, NGO'er, fængsler og boligforeninger. Vores formål er at skabe forandring både på det personlige plan, som kursisterne lærer på workshoppen, og på det samfundsmæssige plan, hvor de digitale historier, der produceres, som en helhed kan skabe social forandring. Vi har primært arbejdet med børn og unge især i folkeskolen, men også i ungdomsfængsler og asylcentre, hvor emner som narrativ

identitetsdannelse, selvudvikling samt digital dannelse har været en del af de forskellige projekter og workshops.

Hvad kan digital storytelling?

Metoden skaber først og fremmest en kreativ, tryk og selvudviklende proces for deltageren og giver værktøjer til selv at skabe sin egen digitale historie uanset ens IT-kompetencer, faglige eller kulturelle baggrund og alder. Metodens narrative tilgang rummer bl.a. muligheden for at udforske og skabe sammenhæng mellem tidligere erfaringer og aktuelle situationer.

Den personlige dimension åbner både for selvrefleksion og understøttelse af et (praksis-)fællesskab, idet deltagerne gennem den personlige fortælling får indblik i og måske forståelse for de andre deltagers perspektiv. Metodens multimodale tilgang (tekst, lyd, billeder) betyder, at deltagerne kan reflektere over egne op-levelser fra forskellige vinkler, og det rummer mulighed for nye erkendelser.

Normalt varer en digital storytelling-proces 3 dage, hvor folk deltager på en workshop med ca. 12-15 andre deltagere. Deltagerne starter på førstedagen med at udføre forskellige kreative fortælleøvelser, hvor man inspirerer dem til at berette om situationer, oplevelser og historier fra deres eget liv.

Dette udføres i grupper af 4-6 personer, hvor et eksempel på en øvelse kunne være:

Eksempel 1:

Gå sammen to og to – tag din mobiltelefon og find et billede – fortæl historien bag billedet.

Eksempel 2:

Skriv et postkort til én, du holder af, eller som har betydet eller betyder noget for dig. Læs det højt i gruppen.

Disse øvelser kickstarter de mundtlige fortællinger og kan bruges til at bryde isen og få deltagerne til at slappe af og lære hinanden at kende. Samtidig fremmer de kreativiteten og bekræfter deltagerne i, at de kan fortælle en historie, som folk lytter til. Ved at deltagerne både arbejder i en gruppe med deres produktion og på det individuelle plan med personlige beretninger skaber det en fællesskabsfølelse, og i processen opleves det, at man vokser og får mere ejerskab over sin egen historie og produktion.

Den første dag i workshoppen er uden anvendelse af computere og fokuserer kun på manuskriptet og den mundtlige fortælling. Det færdige manuskript deles i det, vi kalder en story circle, hvor man i grupper giver hinanden feedback på historierne. Her skabes der rum til at lytte og visualisere sig ind i historien. Det er også her, deltagerne efterfølgende optager deres voiceover – det vil sige, at de læser deres manu-

skript højt i mikrofonen. Dette aspekt i digital storytelling er et af de vigtigste grundelementer i en digital historie.

Digital storytelling er opbygget af de 7 steps, som giver deltageren nogle guidelines til, hvordan man skaber den gode autentiske og æstetiske historie.

1. Owning Your Insights (At finde din unikke personlige historie)
2. Owning Your Emotions (Identificer følelserne i din historie)
3. Finding The Moment (Hvor sker der en forandring hos dig eller i historien?)
4. Seeing Your Story (Visuel storytelling)
5. **Hearing Your Story** (Stemmens kraft)
6. Assembling Your Story (Filmklipping og storyboard)
7. Sharing Your Story (Del og lyt til hinandens historier).

Kilde: www.storycenter.org

Værdien af den mundtlige beretning i en digital historie

Det er den personlige historie, der sætter rammen for resten af den digitale produktion. Det femte step **Hearing Your Story (The Power of Your Voice)** vil blive beskrevet i dybden her, da det er elementet, som gør det til en digital historie ifølge Berkeley-modellen. Det er således et vigtigt step i digital storytelling og skaber unikhed og personlig værdi.

Writing with real voice has the power to make you pay attention and understand – the words go deep (Elbow, 1981, 299).

Effekten af stemmen bliver endnu mere markant i digital storytelling, da fortælleren er i stand til at inkludere sin egen fysiske stemme. Tilstedeværelsen af fortællerens fysiske stemme afslører, hvem vi virkelig er, fremmer empati, medfølelse og forståelse for sig selv og andre. Joe Lambert siger blandt andet om stemmen: Vores stemme er en stor gave.

De af os, der er i stand til at tale højt, er heldige og skal elske vores stemmer, fordi de fortæller alle så meget om, hvem vi er, både hvor stærke og hvor skrøbelige vi kan være.

Den mundtlige beretning fanger også essensen af fortælleren, deres unikke karakter, og deres forbindelse til den levede erfaring. I en digital historie er manuskriptet kort og ligetil – det kan være i digtform, som en rap, det kan følge den traditionelle berettermodel eller anvende dialogbaserede sætninger – det vigtigste er, at deltagerne tager udgangspunkt i noget personligt og beskriver det med egne ord, da det på denne måde skaber en ægthed, som er mere interessant og levende for lytteren.

Ved oplæsning af historien lytter vi til formen af en organisk, rytmisk kvalitet, der giver os mulighed for at relatere os til personens detaljerede beretninger.

Man kan sige, at hvis billedet i den digitale historie fungerer som den hånd, der fører os over floden, så er den mundtlige beretning flodlejten under vores fødder.

Når vi afholder workshop, synes deltagerne, at en af de mest grænseoverskridende faser er at høre sin egen stemme. Men det er også her, at vi oplever, at deltagerne er stolte og får større selvtillid, efter de har optaget deres stemme. På en af vores workshops med flygtninge i alderen 10-15 år oplevede vi en ung stille gut fra Irak. Han var en meget genert dreng, som ikke sagde så meget.

Da han læste sit manuskript højt med en arabisk accent, talte han så sagte, at man næsten ikke kunne høre hans historie. Vi afspillede hans voiceover for ham igen, og han måtte rykke sig helt tæt til højttaleren. Efterfølgende rystede han lidt på hovedet, og vi blev enige om at gøre endnu et forsøg, hvorefter han talte højt og tydeligt. At blive forenet med sin egen stemme kan skabe en trykthed og styrke hos folk.

Hvad kan elever og skoler få ud af det?

Digital storytelling kan anvendes på flere forskellige områder, men generelt som et redskab i undervisningen kan det:

- skabe empowerment og selvudvikling
- skabe dialog og åbenhed
- fremme empati og forståelse
- skabe større trivsel og motivation
- give rum til at udtrykke sig om f.eks. svære og tabubelagte områder
- styrke praksisfællesskabet
- omdanne historier og oplevelser til brugbare erfaringer
- fremme visuelle og kreative IT-kompetencer
- give digital dannelse
- skabe refleksion på flere planer.

Ved brug af digital storytelling i undervisningen vil alle elever få styrket deres håndværksmæssige mediekunnen. De vil blive styrket i brugen af redigeringsprogrammer, billed-, video- og lydoptagelser og arbejdet med IT. Eleverne vil indgå i forskellige gruppekonstellationer, som fremmer samarbejds-kompetencerne. En vigtig del i denne proces er også, at der for eleverne er et konkret mål, de stræber mod – en 2-3 minutters digital historie, og det er vigtigt for elevernes motivation at lade dem være eksperter både omkring deres egen mundtlige fortælling, men også rent teknisk. Vi opfordrer altid de unge til at producere alt materialet selv og ikke f.eks. anvende

google-billeder. Dette giver også en mere kreativ og designmæssig udfoldelse hos eleverne. Eleven er producent og formidler.

Hvordan er det blevet anvendt?

Mit Vesterbro:

Hvad laver Vesterbros unge, når de har fri fra skole? Hvor hænger de ud, hvad laver de med deres venner, hvordan bruger de byen? Og hvilke ønsker har de for bydelen i fremtiden?

Dette var nogle af de spørgsmål, som Vesterbros områdebyfornyelse havde til unge på Vesterbro.

Elever i 8. klasse fra Oehlenschlägersgades Skole og Tove Ditlevsens Skole har kørt workshop i skolen og produceret personlige anekdoter og historier fra deres liv på Vesterbro.

De unge fik i danskfaget til opgave at skrive et manuskript om netop dette tema – hvor de nogle dage senere var ude på gaderne og dokumentere deres Vesterbro med håndtegninger, kamera, mobilen og videoklip.

Til sidst blev de inviteret ind på Vesterbro Billedskole, hvor de arbejdede med deres digitale produktioner på computerne.

Alle film blev vist til et offentligt arrangement på Vesterbro og blev senere anvendt af arkitekter og byudviklere som et led i strategien for områdebyfornyelsen.

Tønder Tales:

I løbet af 2011 var unge fra Tønder deltagere på en række digital storytelling-workshops, hvor de lavede film om deres oplevelser, drømme og ungdomsliv i Tønder. Historierne blev delt online og omdannet til konkrete initiativer til ungeprojekter gennemført af de unge selv.

Projektet var en helt nyskabende måde at kombinere digital storytelling med bruger-drevet innovation. Målet var gennem fortællinger at nå til en øget kollektiv forståelse af,

hvem vi var, hvem vi er, og hvem vi gerne vil være og blive til som lokalsamfund – og hvad som er særegent for netop Tønder – set med de unges øjne. Forløbet var en del af en emneuge på Musikskolen i Tønder.

Anvendelse i undervisningen

Anvendelsesmulighederne af digital storytelling er mangfoldige, og metoden er oplagt i en danskfaglig sammenhæng i grundskolen. Der er i arbejdet med metoden ikke bare fokus på mundtligheden, men også på bl.a. multimedial produktion, design, fremstilling, digital dannelse, fællesskab, dialog, trivsel og meget mere.

LIDT OM NIKOLINE LOHMANN:

Grundlægger af det danske center for Digital Storytelling og facilitator af metoden siden 2007.

Nikoline Lohmann har en baggrund som videojournalist og er uddannet fra IT-Universitetet, og har i 2007 arbejdet som forskningsassistent på University of California, Berkeley, hvor hun deltog i sit første digital storytelling-projekt med nogle unge gadebander fra Oakland.

Få mere viden om digital storytelling:

Lambert, Joe, 2013, *Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community*

Mit Vesterbro: <http://www.klfnet.dk/aktuelt/nyhed/artikel/vesterbro-storytelling/>

Tønder Tales: <http://digitalstorylab.com/cases/teen-town-toender/>

www.challengemystory.com

Kontakt Digital Storylab

For at deltage i en workshop i digital storytelling eller se nogle af de mange historier, der er blevet produceret af deltagere, så kontakt Nikoline Lohmann, Digital Storylab, digitalstorylab.com eller på nikoline@digitalstorylab.com.

